1875

70 27da septbr. hvort hreppurinn ætti að greiða jafnaðarsjóðnum leigu fyrir þessa notkun, eða hverjum öðrum nánari skilyrðum hún ætti að vera bundin.

71 13da október. *Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdœminu).

Lagt var fyrir amtmanninn að sjá um, að póstsendingavog með lóðum, er útveguð hafði verið handa amtmannsembættinu og brjefavog með lóðum, sem keypt hafði verið handa sýslumannsembættinu í Rangárvallasýslu, framvegis fylgi nefndum embættum.

72 14da október. *Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdœminu).

Með brjefi frá 7. þ. m. hafið þjer herra amtmaður sent mjer skoðunargjörð um skemmdir á umboðsjörðunni Eystri-Lyngum, og jafnframt því getið þess, að þjer, þá er þjer skoðuðuð umboðsjarðirnar í Skaptafellssýslu, hafið einnig kynnt yður ástand jarðar þessarar, og þá ekki sjeð betur en, að hún naumast gæti heitið byggileg, þar sem sandágangurinn væri svo að segja gjörsamlega búinn að eyðileggja túnið, eins og útheysslægjur og hagar einnig væru mjög illa útleiknir af hinum sömu skemmdum, og af því að nokkuð af landinu lægi undir vatni, er ekki gæti fengið afrennsli vegna þess, að sandhrannirnar hækkuðu landið upp að framan. Þjer hafið því samkvæmt tillögum umboðsmannsins yfir Þykkvabœjarklaustursjörðum mælt fram með, að landsetanum á jörð þessari, Ólafi Sveinssyni, sem með brjefi dómsmálastjórnarinnar frá 24. febr. f. á., var veitt til fardaga 1876 20 álna linun í landskuld sinni, verði nú frá næstu fardögum veitt ennfremur 10 álna linun, svo að landskuldin sem áður var 60 álnir, verði nú 30 álnir, að hálfu goldnar eptir meðalverði og að hálfu með 16 aurum fyrir hverja alin, en að þar á móti þau 2 kúgildi, sem eru á jörðunni, verði látin halda sjer og eptir þau goldnar fullar leigur.

Af þessu tilefni skal yður tjáð til leiðbeiningar og birtingar, að jeg eptir málavöxtum leyfi, að landskuldarlinun sú, sem þjer hafið stungið upp á, veitist greindum leigulíða um þrjú ár frá fardögum 1876.

73 14da október. *Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdœminu).

Með brjefi frá 7. þ. m. senduð þjer, herra amtmaður tillögur umboðsmanns Þykkvabœjarklaustursjarða um, að neðannefndum ábúöndum á nokkrum jörðum, er liggja undir nefnt umboð, verði veitt þóknun fyrir að hafa mokað burt af túnum ábýlisjarða sinna sandi, er á þau fauk síðastliðinn vetur:

1. Stefáni Einarssyni á Þykkvabœjarklaustri 18 álnir, helmingur eptir meðalverði og helmingur með 16 aurum fyrir hverja alin, fyrir að hafa unnið 18 dagsverk.
2. Sigurði Nikulássyni samastaðar 30 álnir, reiknaðar á sama hátt, fyrir að hafa unnið 30 dagsverk.
3. Jóni Andrjessyni í Þykkvabœjarklausturshjáleigu 8 álnir, reiknaðar á sama hátt, fyrir að hafa unnið 8 dagsverk,
4. Stefáni Höskuldssyni á Sandhúsnesi 30 álnir, reiknaðar á sama hátt, fyrir að hafa unnið 31 dagsverk.

Þjer hafið mælt fram með þessum tillögum, af því, að hjer að eins sje að rœða um lítilfjörlega þóknun, en engan veginn verulega borgun, fyrir verk þau, er ábúendurnir

1875
73
14da
oktbr.

hafa unnið til að bœta úr skemmdum þeim, er ábýli þeirra höfðu orðið fyrir af völdum náttúrunnar, og með því að það sje mjög áríðandi, að leiguliðar á umboðsjörðum í Skaptafellssýslu fái upphvatningu til að verja ábýli sín sem mest má verða fyrir skemmdum af sandfoki, er þar hefur á mörgum stöðum gjört fjarska-mikla eyðileggingu, og leggið þjer til, að þessar þóknanir verði veittar með því að gefa hlutaðeigandi landsetum svo mikið eptir af landskuldunum fyrir næsta fardagaár sem þóknunum muni svara; en hinum fyrst nefnda leiguliða, sem nú hefur flutt sig að umboðsjörðunni Hraungerði, mætti veita líka linun í afgjaldinu af þessari jörð.

Fyrir þessa sök skal yður tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að jeg eptir málavöxtum fellst á, að hinar umræddu landskuldaeptirgjafir verði veittar í þóknunarskyni, en að jeg gjöri ráð fyrir, að sjeð verði um, að landsetarnir gæti skyldna sinna til að við halda ábýlum sínum án sjerstaks endurgjalds einnig með tilliti til sandágangs þess, sem árlega má gjöra ráð fyrir, og sem jarðirnar lágu undir, áður en leiguliðar þeir, sem nú eru, tóku þær til ábúðar.

Skýrsla (frá amtmanninum yfir suður- og vestur-umdœminu til landshöfðingja, um ráðstafanir gegn fjárkláðanum). **74** 18da oktbr.

Eptir þeim skoðunum, sem fram hafa farið í fjárrrjettunum, og eru þær nú nýlega afstaðnar, varð eptir skýrslu hlutaðeigandi sýslumanns, hvergi vart við fjárkláða í Borgarfjarðarsýslu. En um sama leyti og rjettirnar voru haldnar þar, fundust tveir gemlingar milli Lundareykjadals og Flókadals, var að minnsta kosti annar þeirra með kláða, og voru þeir skornir. Þar á móti hefur orðið meira vart við sýkina í fjárrjettunum í Gullbringu- og Kjósar-sýslu og Selvogshreppi og Útölfusi innan Árnessýslu, þar sem í Gjáarrjett fundust 13 kindur, í Hveragerðisrjett 10 kindur, í Kambsrjett 8 kindur, í fjárrjettunum í Kjósinni Möðruvalla- Meðalfells- og Fossár-rjettum — alls 8 kindur, en í Kollafjarðarrjett var allt heilbrigt. Allt hið sjúka fje var þegar skorið, og átti meiri hlutí þess heima í fjórum hinum syðstu hreppum Gullbringusýslu, en í þeim hreppum hafa flestallir fjáreigendur með frjálsum samtökum komið sjer saman um að lóga öllu fje sínu fyrir næstkomandi nýár, og eru samþykktir um þetta gjörðar undir stjórn lögreglustjórans, og er gjört ráð fyrir að öllu fje þannig muni verða eytt í greindum hreppum. Um ástandið í hinum öðrum hreppum Árnessýslu, sem liggja á hinu grunaða svæði, hefi jeg ekki enn fengið neinar embættisskýrslur, en eptir því, sem mjer hefur verið skýrt frá, hefur fundizt kláði á fáeinum kindum í Grímsnesi og í Þingvallasveit. Í Biskupstungum, sem að vísu liggja fyrir vestan Hvítá í Árnessýslu, en sem þó varla geta talizt til hins grunaða svæðis, þar sem þær liggja fyrir utan varðlínu þá, er höfð var í sumar, kvað enginn kláði hafa fundizt.

Þegar nú búið er að eyða fjenu í þeim sveitunum, þar sem allt af hefur veitt torveldast að koma fram lækningunum, get jeg eigi ætlað annað, en að hægt muni verða að ráða við kláðann og útrýma honum nú í vetur, þó hann kunni að gjöra vart við sig á einstöku stað, þegar þeim ráðstöfunum er framfylgt, sem fyrirskipaðar eru í auglýsingu herra landshöfðingjans frá 30. ágústmán. þ. á. Að vísu er nú sem stendur skortur á baðmeðölum, en bæði eru nú margir þegar búnir að útvega sjer nœgileg meðöl, og svo er vonandi, að úr þessum skorti bœtist með seinustu póstskipsferðinni, og þó þetta gjöri að verkum, að ekki verði allstaðar baðað svo snemma, sem vera bæri, verður þó eins nœgur tími til böðunar á næstkomandi vetri.